

ХАВАР

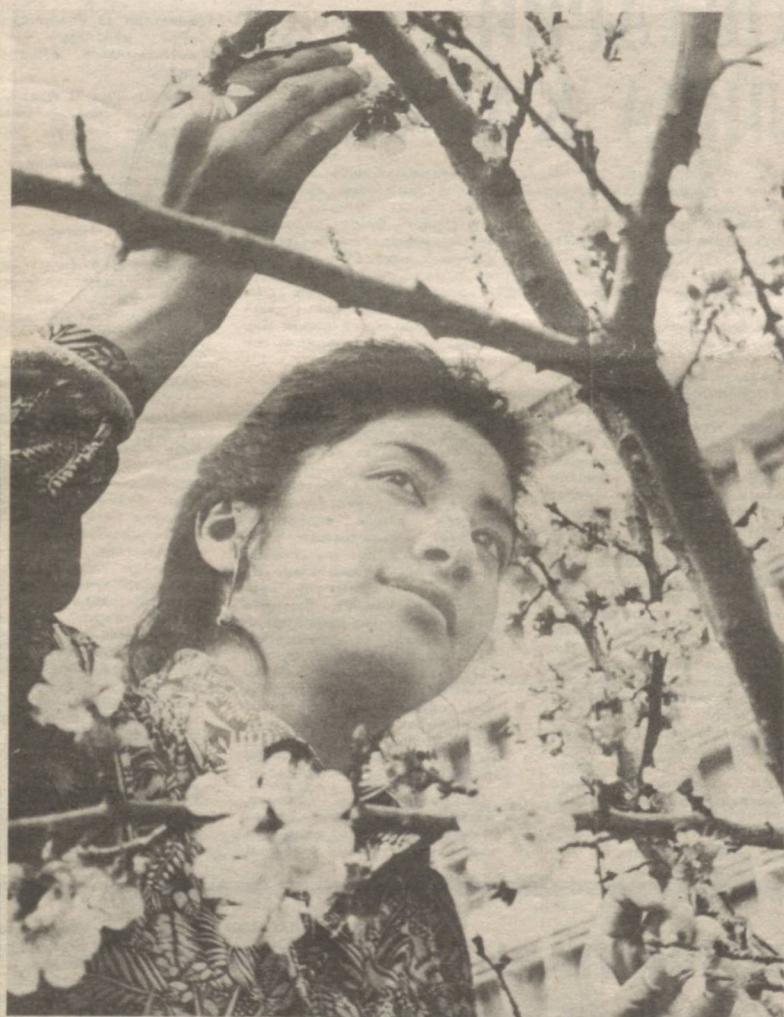
Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги нашри

• 1992 йил мартдан чиқа бошлаган

• 1993 йил 19 март № 12 (51) •

Нархи 10 сўм.

Ташхор айёли Маъорак

Кун ҳамалга юрди — Наврўзи олам келди...

Суратнам Р. АЛЬБЕКОВ

Халқимизнинг азалий шодиёнаси — «Наврўз» ҳар биримизга олам-олам қувонч ва завқ бағишлайди. Шу кун бутун борлиқ ёшариб, шодиёналик бир дақиқа ҳам тинмайди.

«Ассалом, Наврўз!» тантаналари Тошкентнинг Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон миллий боғида бошланади. Шу кун халқ сайиллари, ажойиб кишилар билан учрашувлар, бадий ҳаваскорлик жамоаларининг чиқиш-

ТАНТАНАЛАР СИЗНИ КУТМОҚДА

лари, савдо кўргазмалари уюштирилади. Шунингдек, пойтахтдаги Хадра майдони, К. Маркс кўчасининг йўловчилар учун мўлжалланган қисми, А. Навоий номидаги театр қаршисидаги майдон ва бир қатор сўлим оромгоҳлар байрам иштирокчилари билан тавожум бўлади.

Миллий руҳда безалган Мустақиллик майдонида тантаналар авжига чиқади. Турли мусобақалар шу ердан бошланиб, «Чаман» ва «Юлдуз» жамоалари ўз санъатларини намойиш этишади. Кечқурун таниқли театр ва эстрада усталари байрам таассуротларини янада бойитишади.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

• Воқеалар • Янгиликлар • Хабарлар

● Утган шанба куні Ўзбекистонда умумхалқ ҳашари ўтказилди. Саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, жамоа ва давлат хўжалиги аъзолари шу куні ҳар қачонгидан фидокорона меҳнат қилишди.

● Тошкентда баҳорги юмушлар бошланиши арафасида республика пехтакорларининг ўтган йил якуналари ва галдаги вазифаларга бағишланган кенгаши бўлиб ўтди. Ўзбек деҳқонлари ўз ишларини сарҳисоб қилишиб, янги марраларни белгилаб олишди.

● Туркия Республикаси Қуролли Кучлари Бош штаби бошлиғи, армия генерали Дўғон Гуреш Ўзбекистонга расмий ташрифи чоғида давлатимиз Президенти билан учрашди.

● Япония ҳукумати апрель ойида Россия Президентига таклиф қорғозибормоқчи. Борис Ельцин шу йил июль ойида бўладиган ривожланган етти мамлакат

бошлиқларининг учрашувида иштирок этади.

● Тожикистон ҳукумати Афғонистон билан икки ўртадаги чегара янада мустаҳкамланаётганини эълон қилди. Бу борада Россия, Ўзбекистон ва Қирғизистон амалий кўмак бермоқда.

● Шу йил 15 мартдан бошлаб иккинчи ярим йиллик учун Москвада чоп этилаётган матбуот нашрларига обунан бошланди. Кейинги олти ой мобайнида ҳам Россия газеталарини ўз вақтида олиб туришни истасангиз, обунан хўжатларини расмийлаштиринг.

● Россия либерал-демократик партиясининг раиси В. Жириновский Россия демократларидаги дўстлари ҳузурга отланган чоғда ногаҳон калтак еди. Партия етакчисининг ҳамфиркалари унинг сўл қўлидан қон оққан ерга ёдгорлик ўрнатилиш учун Москва шаҳар ҳукумати-га мурожаат қилишмоқчи.

БУГУНГИ СОНДА:

- ТОНГ ГАЗЕТА БИЛАН БОШЛАНСА...
- УН МУЛ БУЛИШИ ЎЗ ҚУЛИМИЗДА
- ДИЛЛАРГА ҚУВОНЧ БАҒИШЛАГАН «НАВРЎЗ»
- ДУСТЛИКНИ ҚАДРЛАГАН КАМ БУЛМАЙДИ

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

- «ХАВАР» — БИР ЕШДА
- КИМГА ФОЙДАУ, КИМГА ЗАРАР?
- МУҲАББАТГА ИШОНИГАН, ҚИЗЛАР!
- ЙУЛ-ЙУЛАҚАЙ ТУҒИЛГАН ҲАНГОМАЛАР
- ҒАРОЙИБ ҲОДИСАЛАР ГУВОҲИ

Чўлпон

БИНАФША

Бинафша сенмисан,
бинафша сенми,
Кўчада ақчага сотилган!
Бинафша менманми,
бинафша менми,
Севгинга, қайғунга
тутилган!
Бинафша, нимага бир озроқ
очилмай,
Бир эрини қулмасдан
узилдинг!
Бинафша, нимага ҳидларинг
сочилмай,

Ерларга эгилдинг, чўзилдинг!
Бинафша,
Айт менга,
Кимлардир уларким,
Игнани бағринга санчалар!
Бинафша
Бир сўйла,
У қандай қўлларким,
Узалар, ҳидлайлар, янчалар!
Бинафша, шунчалар
чиройли юзинг бор,
Нимага узоқроқ қулмайсан!

Бинафша, шунчалар
тортувчи тусинг бор,
Кўнглимга исиқлик
тўкмайсан!
Бинафша, йнглама,
бинафша, кел бери,
Қайғунгни қайғумга қўшгил.
Бинафша, сен учун
кўрагим эрк ери,
Бу ердан кўлларга учгил.
Бинафша, гўзалим,
қайғулни, келмайсан.
Қайғунг зўр,
қайғумин билмайсан,
Менга бир қулмайсан...
1922 йил.

● Тонг газета билан бошланса... ● Нега матбуот нашрлари кеч келаётми? ● Бухоро ва Жиззах вилоятларида «Хабар» неча нусха сотилади? ● 1993 йилнинг почтачилар сифат йили деб эълон қилишиди.

МУШТАРИЙ КЎНГЛИГА ҚАРАБ

Ҳар кун ишга отланар эканман, автобус бекатидаги газета сотадиган дўкончага нигоҳ ташламан. Одатинга кўра, ўзим ёқтирган нашрларни харид қилиш иштиёқи шундай қилишга мажбур эгиди. Афсуски, ҳар кун янги газета олишнинг иложи йўқ. Ҳозирги беҳаловат кунларда газетхонлар сони камайиб кетди, дейишга одатланиб қолганмиз. Матбуот нашрлари нархи ошгани боис муштарийларнинг камайганини инкор этиш қийин. 1993 йилги обуначилар ўтган йилга қараганда анча камайиб кетгани ҳам тўғри. Боз устига газетанинг янги сонларини ҳар тонгда харид қилишга ўрганиб қолган ва бу одатини тарк эта олмайдиگانларнинг талаб-истакларини ҳам инобатга олиш даркор.

Ҳўш, бу борада матбуот тарқатувчилар қандай ибратли тадбирларни амалга оширишяпти? Афсуски, мақтовга лойиқ ишлар кўп эмас. Ҳамон газета тарқатиш ишларидан кўнгли тўлмайд.

Тошкент шаҳрининг Қорасу даҳасида жойлашган 79-дўконга кундалик нашрлар соат тўққиздан сўнг келади. Ўтган шанбада ҳатто ўнда газета қабул қилинди. Бетоқат кутиб турганларнинг кўпчилиги, аллақачон кетиб қолди. Имоним қомилки, шу кун уларнинг кўпчилиги газета ўқишга улғура олмади.

Сиз балки пойтахтда аҳвол шу бўлса, жумҳуриятимианинг бошқа шаҳар ва қишлоқларида вазият қандай дерсиз. Афсуски, аҳвол қонқарли дея олмайман. Мазлумки, кўнлик нашрлар жойларга самолётда етказилади. Бунинг учун «Ўзбекистон ҳаво йўллари» компанияси ҳар бир газета ҳисобидан 57 тийиндан хизмат ҳаки олади. Кейинги пайтда самолётлар қатновининг кескин камайиши ва тонгги матбуот ташийидан ҳаво кемаларининг учмаётгани боис фақат соат 9 дан то 18 гача хизмат қилиш йўлга қўйилган. Демак, Андижон, Фарғона, Қарши, Бухоро, Самарқанд, Навоий, Наманган шаҳарларига кўнлик матбуот нашрлари 12 ларга, Урганч, Нукус, Термизга ундан ҳам кечроқ боради. Энди, жойларда газета тақсимланиб, сотува чиққунга қадар яна 2-3 соат ўтади. Узроқроқ қишлоқларга эса бир-икки кун кейин олиб борилади. Бу ўзундан матбуотга қизиқшини сусайтиради. Агар муштарий газетга обуна бўлса, ахши, бир-икки кун кечикиб олдса унга бир зум кўз ташлаб қўяди. Аммо сотиб олишга умид қилган ўқувчи нима қилади?

Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларида кундалик матбуот нашрларининг муҳлисларга етиб боришини таъминлаш жумҳурият матбуот тарқатиш маркази зиммасида. Бу борада марказ темир йўлчилар ва учувчилар билан ҳамкорликда иш тутаяди. Шу масалада ўз-

аро шартномалар тузилган. Афсуски, газетхоннинг ҳамкорликдаги хизматдан кўнгли тўлмаяпти.

Ўқувчи ўз вақтида кундалик нашрлар сотиб олишини истайд.

Ил бошдан Тошкент шаҳри ва вилояти почтачилари тажриба сифатида 6 номдаги газета сотишини йўлга қўйишди. Тўғри, бу борада ҳали муаммолар бор. Алоқа ходимлари ишини янада жонлантириши, хизмат турларини ошириши лозим. Аини чоғда шиллаб топиладиган маблағни кўпайтириш учун кўпроқ газета сотиш давр талаби бўлиб қолаёт.

Жойлардан олинган маълумотлар шунини кўрсатмоқдаки,

маҳаллий алоқа ташкилотларининг мутасаддилари аҳолининг кундалик нашрларга бўлган қизиқшини мунтазам ўрганиб боришяпти. Талабни ўрганиш гуруҳлари фаолият бошлаганига анча бўлганига қарамай, уларнинг ишида натижа йўқ. Шу боис кўпгина вилоятлар бўйича айрим номдаги газеталарнинг март ойида сотува чиқариладиган нусхалари сабабсиз камайиб юборилган. Биргина «Хабар» газетаси Самарқанд вилоятида 1200 нусхага қисқарганини ижобий баҳолаб бўлдимиз? 600 нусха сотува қолдирилиши бир неча миллион аҳолиси бўлган йirik вилоят учун етарли бўлмас керак. Ваҳоланки, вилоят бўйича почтачиларнинг ўзи 3 минг нафардан кўпроқдир. Бундан ташқари электр алоқаси билан боғлиқ бўлган ходимлар орасида ҳам газета ўқишини истовчилар топилади. Қолаверса, бошқа кесб эгалари сифатида ҳам алоқачилар газетасига қизиқувчилар кўпчилигини ташкил этади. Ёки бўлмаса, Бухоро вилоятида «Хабар» сотува бөр-йўғи 15 нусха чиқарилишини қандай изоҳлаш мумкин? Жиззах вилоятидаги матбуот тарқатишга мутасадди бўлганларнинг фикрича, дўконга 35 нусха «Хабар» чиқарилар эмаш.

Сотувадаги бошқа газеталар бўйича ҳам аҳвол қонқарли эмас Қорақалпоғистон муҳтор жумҳурияти, Бухоро ва Навоий вилоятларининг айрим туманларидаги алоқа бўлимлари орқали март ойида сотиш учун «Туркистон», «Народное слово», «Ишонч», «Қишлоқ ҳақиқати» газеталарига бирон бир нусха буюртма берилмагани ачинарлидир.

Бу ҳол алоқачиларни ташвишга солиши даркор. Чунки улар жойларда аҳолининг талаб ва эhtiбжклрини муттааси ўрганиши ва керекли нусхада газетга буюртма беришлари лозим. Афсуски, ўз иштига совуққонлик билан қарашган айрим алоқачилар матбуот нашрларининг кўпроқ нусхада сотува чиқшини учун асло қизиқшмаяпти. Шу боис, кейинги ойлр учун иложи борича қамроқ буюртма бериб, ташвишини камейтиришини ўзларига эп кўришяпти. Агар жойларда бўлиб, бу ҳол нега юз бераётгани билан қизиқинис, улар: «газета ўтмай қолши мумкин ва унинг сотилмагани нусхалари учун кўйиб қолиш ҳеч гап эмас, деҳ жавоб беришмоқда. Бу фикрни асло оқлаб бўлмайди.

Яна шунини айтиш лозимки, мавжуд дўконларнинг кўпчилигида газета билан савдо қилиш иккинчи ўринга ўтиб қол-

моқда. Ваҳоланки, сотиладиган молларнинг 80 фоизини матбуот нашрлари ташкил қилиши лозим бўлган ҳолда, касрият уларнинг ўринини турли хил тижорат буюмлари оломоқда. Ахлоқимишга эмд бўлган ҳар хил адабиётлар мўмай пулга сотиляпти. Қимматбаҳо кийим-кечаклар, чет эл оёқ кийимлари сотиш ваҳига чиққан. 5-10 сўм турадиган газета ўринга ундан ўн-юз баробар қимматроқ мол сотиш фойдали, деган туюшув айрим дўкон мудириларнинг бошини йўлантирган кўринади. Зарафшон шаҳри марказидаги газета ва журнал сотишга мўлжалланган дўконларни «Матбуот» кичик корхонаси ижарага олиб, қойилмақом савдонини йўлга қўйган. Бу ерда матбуот нашрларидан бошқа ҳамма нарсани топиш мумкин.

Биргина Тошкент шаҳрида 340 та дўкон мавжуд. Афсуски, уларнинг 200 таси иқтисодий самара беришяпти. Айримлари аҳоли кам яшайдиган жойларда бўлгани туфайли унчалик савдо бўлмаляпти. Аммо айрим дўконлар маҳаллий ҳокимиятнинг руҳсати билан аҳоли гажжум ердан кўчирилмоқда. Уларнинг ўринини тижоратчилар эгаллашяпти. Бекатлар ва бозорлардаги газета дўконлари ўз ўринини воситачиларга бўшатиб бермоқда.

— Шу йил 23 февралда «Народное слово» газетасида босилган «Тонг газетадан бошланадими?» сарлавҳали мақолада почтачилар иштидаги айрим камчиликларга тўхталган — дейди «Ўзбекистон почтаси» концернини раиси М. К. Носирова. — Аммо унда сермеҳнат фаолиятимизга бир ёқлама эндошилганини ҳам айтиб ўтиш керак. Биз ҳам муштарийларнинг ўз вақтида газета олишини истаймиз. Аммо ҳар доим ҳам мақсадга эриша олинмаяпти. Кўпинча, биз билан шартнома тузган ва газета тарқатишга масъул бўлган ташкилот ҳамда корхоналар панда беради. Нарҳнаво юқорилагани билан бирга хизмат маданиятини оширишини ҳам ўйлаб кўрсак ёмон бўлмасди. Аиникса, ҳаво йўли билан олиб бориладиган газеталар кечикиб тарқатилмаётгани бизни қонқиртмайди. Бу масалада бир неча бор ҳукуматга чиқиди, Таҳририятлардан ёрдам сўрадик. Аммо ижобий натижа бўлмади. Бу борада маҳаллий ҳокимият раҳбарлари ҳам ўз имкониятлари даражасида почтачиларга амалий ёрдам бериши мумкин. 1993 йилнинг почтачилар иштида хизмат кўрсатишда сифат йили деб эълон қилганмиз ва ўз шноримизга содиқ қолишга ҳаракат қилмоқдамиз.

И. УСМОНОВ

ХАЛҚАРО ТАНЛОВ ҒОЛИБЛАРИ

Ўзбекистон Езувчилар Уюшмаси Тарғибот Марказининг Халқаро мукофотлар қўмитаси НАВРУЗ байрами арафасида 1992 йил ғолибларини аниқлады.

ХАЛҚАРО МАҲМУД ҚОШҒАРИЯ МУКОФОТИ

- 1. **ОРИФ АЖАЛ** (Озарбайжон) шоир, олим. Умумтурк адабиётидан қилган таржималари ва мақолалари учун.
- 2. **МИРАЗИЗ АЪЗАМ** (Ўзбекистон) — шоир, таржимон. «ТУРК АСОТИРЛАРИ», «ТУРК-ИСЛОМ МУТАФАККИРЛАРИ» китобларининг таржимаси ва умумтурк тили ҳақидаги мақолалари учун.
- 3. **БАХТИЁР ИСАБЕК** (Ўзбекистон) — олим, мақоланавис. 1992 йили жумҳурият нашрларида эълон қилingan тил ва мустақиллик ҳақидаги мақолалари учун.

ХАЛҚАРО АҲМАД ЯССАВИЙ МУКОФОТИ

- 1. **МАҲКАМ МАҲМУД АНДИЖОНИЯ** (Ўзбекистон) — олим, ёзувчиси. «ИСЛОМ ҚОМУСИ»дан таржималари, **ОЛТИНХОН**

ТУРАНИНГ «НУРУЛ БАСАР» рўмони таржимаси ва ислом мутасаввуфлари ҳақидаги мақолалари учун.

- 2. **НОМИҚ КАМОЛ ЗЕВБАК** (Туркия) — сиёсатчи. 1993 йили ЯССАВИЙ йили деб эълон қилишни тақлиф қилгани ва ЯССАВИЙ асарларининг чоп этилишидаги хизматлари учун.
- 3. **ДАДАХОН ҲАСАН** (Ўзбекистон) — шоир ва ҳофиз. «ЧАМАННИМДАН АЙИРМА» китоби ва ЯССАВИЙ сулуқидаги қўшиқлари учун.

ХАЛҚАРО АБДУЛҲАМИД ЧўЛПОН МУКОФОТИ

- 1. **ЗИЕВИДДИН БОБОҚУРБОН** (Олмони) — журналист, шоир. Туркияда «ХУР ТУРКИСТОН УЧУН» истиқлол газетасини таъсис қилгани ва мустақиллик ҳақидаги мақолалари учун.

- 2. **ШЕРАЛИ ТУРДИЕВ** (Ўзбекистон) — олим, мақоланавис. 20-30 йиллар адабиёти ва ижтимоий ҳаёт ҳақидаги тадиқотлари ва мақолалари учун.
- 3. **ЧўЛПОН ЭРГАШ** (Ўзбекистон) — шоир. «ЭНГ БАЛАНД ҚАСР», «ОРЗУНИНГ ОҒИР КИПРИКЛАРИ» шеърини тўпламлари учун.

ЎЗБЕКИСТОН ЕЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ТАРҒИБОТ МАРКАЗИ ХАЛҚАРО МУКОФОТЛАР ҚўМИТАСИНING МАСЪУЛ КОТИБИ РАУФ ПАРҒОИ ШАРҲИ

Тарғибот Маркази учинчи марта НАВРУЗ байрами арафасида Халқаро мукофот соҳиби номларини эълон қилмоқда. Қўмитага ҳориний мамлакатлар ва жумҳуриятимиздан юзлаб асарлар келди. Энг яхши асарларни тилаб олишда муаллифларнинг юрт олдиди хизматлари ҳам эътиборга олинди. Хусусан, Туркия жумҳурияти содиқ маданият вазири, эндиликда бош вазир СУ-

ЛЯМОН ДЕМИРЭЛНинг бош донишманди **НОМИҚ КАМОЛ ЗЕВБЕКНИНГ** бобониз **АҲМАД ЯССАВИЙ** асарларини чоп этишдаги хизматлари ва у кишининг тақлифи билан Туркияда 1993 йил ЯССАВИЙ йили деб эълон қилинганини ҳисобга олдим.

Бу йил НАВРУЗ байрами кунини ТАРҒИБОТ МАРКАЗИНИНГ бошқони ТУРА МИРЗО Туркияда ўтадиган миллатларораси қурултойида қатнашиб, 1990, 1991, 1992 йилларда Халқаро мукофотларга сазовор бўлган чет эллик мунававрлар ва илм одамларига гувоҳнома ҳамда мукофотларни топшириши кўзда тутилмоқда.

Бундан ташқари, 1993 йил жумҳуриятимизда ҳам АҲМАД ЯССАВИЙ йили деб эълон қилинганлиги муносабати билан қўмита шу йил учун қўшимча танловни 15 августгача давом эттиради. Танлов натижалари жумҳуриятимизнинг Муствақиллик кунини арафасида эълон қилинади.

1993 йил учун Халқаро мукофотларга асарлар қабул қилиш 1994 йилнинг 1 мартига қадар давом этади.

УНВОНИМИЗ: 700003, Тошкент шаҳри, Туроб Тула кўчаси, 1-уй. ЎЗБЕКИСТОН ЕЗУВЧИЛАРИ УЮШМАСИ ТАРҒИБОТ МАРКАЗИ.

Мустақиллик йўлига қадам қўйган ўзбек халқи дастурхонидан нон арималти. Унинг баҳоси ҳам МДХга кирувчи бошқа давлатлардагидан бироз бўлса арзонроқ. Ҳаммамизга азиз бўлган нонни тайёрлаш учун энг керак-

ли маҳсулот ундир. Ун ишлаб чиқарувчи Тошкентдаги 2-дон маҳсулотлари комбинати жамоасининг бу борада аризулик ҳиссаси бор. Мухбиримиз комбинат директори Саид Мусоевич АЛИЕВ билан шу ҳақда суҳбатлашди.

НОЗ НЕЪМАТ БУНЁДКОРЛАРИ

— Саид ака, халқимиз Мустақиллик нонини баҳам кўроқда. Аммо бу нон учун қийин кураш кетаётганлигидан кўпчилик бебахор...

— Газетхонларга матълумки, республикамизда етиштирилмаган галла Ўзбекистон аҳолисини тўла қондириш учун етарли эмас. Собиқ иттифоқ даврида қўпинча «узумини еб, боғини сурштирмай» иш тутардик ва нон исрофгарчилигига йўл қўярдик. Мустақиллик қанчали ифтихорлик бўлмасин, янги оилада бўлганидек, кўп камчиликларни бартаф қилишга, «ўз нонимизни ўзимиз топиб ейишимизга» тўғри келмоқда. Хорижий мамлакатлар, собиқ иттифокдosh республикалар билан шартномалар тузиш учун концерн раҳбарлари катта ишларни амалга оширишди. Шу босқ корхоналар узлуксиз дон билан таъминланмоқда. Бугдойни ҳар килоси учун келишилган баҳоларда — 45 сўмгача ҳақ тўлашимиз. Дунюда унинг баҳоси 12-15 сўм, қолгани давлат гарданда.

— Комбинатда ун билан бирга парранда ва чорва ҳайвонлари учун озуқа ишлаб чиқин йўлга қўйилгани фойдала бўлса керак.

— Ун ишлаб чиқариш жараёнидаги қолдиқ маҳсулотларни беҳуда сарфламаслик муҳимдир. 1991 йилнинг декабрида цехларимизни замон талаблари асосида қайта жиҳозлашга киришилган эдик. Дастлабки хомчўтларимиз 8,5 миллион атрофида эди-ю, лекин 100 миллион харажат қилинди. Бу ўз-ўзидан ет таннаркини оширишга олиб келмоқда. Бундан ташқари бизга хомшөб етказиб берадиган корхоналарнинг кўпчилиги собиқ СССР худудида жойлашганидан йўл харажатлари, ёнидги баҳоларининг ошиши таннаркини яна ҳам ошириб юборди. Хабаровск ўлкасидан олинмаган 1 килограмм ет ачитқисининг баҳоси 90 сўм. Волгограддан олинмаган витаминли аралашма-

нинг 1 килоси 60 сўм, ёки Жамбулдан келтириладиган фосфотнинг 1 килоси 22 сўм бўлгандан кейин, ўз-ўзидан матълумки, емнинг ҳам баҳоси арзон эмас. Наҳодка ёки Мурманскдан келтириладиган балиқ унидан дарақ йўқ. У ниҳоятда оқсилга бой манба ҳисобланади. Унинг ўрнига маҳаллий хомашөб — пилла «қўғирчоғидан» фойдаланишга тўғри келмоқда. «Қўғирчоқ» бизга арзонга тушсада, унинг захиралари кам, ишлаб чиқаришини бир маромда олиб бориш учун етарли эмас. Аммо шунга қарамай таннаркини камайтирадиган бошқа омиллар изланилпти.

— Жамоа аҳлининг мураккаб кунларда огирини енгил қилиш, уларга бироз бўлса ёрдам қилиш учун қандай тадбирлар амалга оширилмоқда?

— Инсон фақат нон билангина тирик эмас. Комбинатимизда меҳнат қилаётган ҳар бир ходимни ишга келган кунидан бошлаб ҳар томонлама билишга ҳаракат қиламиз. Уларнинг уйи тинч, турмуши фаровон бўлса, меҳнати ҳам унумли бўлади. 1992 йилда ёмон натижаларга эришмадик. Ҳамма кўрсаткичлар бўйича режалар маромига етди. Бунда жамоа аҳлини моддий қўллаб турганимиз ўз самарасини берди. Ўтган йили хонадонларни хусусийлаштириш учун кетадиган харажатларнинг бир қисмини комбинат ўз зиммасига олди. Бу йил эса 1992 йил учун умумий тўланиши керак бўлган даромад солиғидан ходимларимизни озод қилдик. «Наврўз» муносабати билан Илғорларни мукофотлаш мақсадида ҳар бир ишчи учун 4000 сўмдан пул ажратдик. Меҳнат татлига чиқаётган ходимларга, оила кураётган ёшларга 5000 сўмдан ёрдам пули берилди. Инсон хотиржам меҳнат қилиши учун бошанаси бўлиши керак. Комбинат яқинида 1-ун заводи билан биргаликда 36 хонадондан иборат 2 та

уй қурдик, яна 2 та шундай турар жой бунёд этиш режамизда бор. Бу комбинатдаги уй-жой наватини батамом барҳам топтиради. Нарх-наволарнинг ошиши томошагоҳлардаги ихлосмандлар сафини сийраклантирмоқда. Оғир меҳнатдан сўнг яхши қўшиқ тинглаб, дам олиш меҳнат қобилиятини тиклашга катта ёрдам беради. Шунинг учун биз ҳар байрамда санъаткорларни таклиф қилиб, учрашувлар ўтказамиз. «Наврўз» байрамига Маликаҳон Раҳимова бошчилигидаги «Ширинжон» дастасини таклиф қилдик. Халқ сайлига бағишланган куй ва қўшиқлар янгради. Шу кун байрам оши ва сумалак дастурхонимизни бегайди.

— Алоқа воситалари комбинат фаолиятида қандай ўрнини эгаллайди?

— Ҳозирги кунни бу воситаларсиз тасаввур этиш қийин. Комбинат бўлим ва цехлари Узуро ички телефонлар билан боғланган. Шаҳарлараро бир неча телефонларимиз бор. Шошилинчомаларни қабул қилиш ва узатиш мосламасига эгмиз. Яқиндан бошлаб телефакс хизматидан фойдаланишни ўзлаштирдик. Бунинг натижасида маҳсулот ва хомашөблар учун тўловлар тезлашди. Фақат телефон ва телеграф алоқаларининг сифатли бўлишини истардик.

— «Наврўз» кунларидасоҳоватли деҳқонларга қандай тилаклар билдирган бўлардингиз?

— Навойи бобомиз айтганларидек, «деҳқонки уруғ сочар, ризқ йўлини очар». Баҳор яхши келиб, экин-текин ишлари вағида урдаланса, галла энкладиган ерлар кўпайиб, саҳий еримизнинг ҳар қаричидан тўлиқ хосил олинса, ҳар бир хонадонда нон ёпилса дейман. Деҳқоннинг қадоқ қўллари ҳеч қачон толмасин, ҳаммиса сиҳат-саломат бўлишини!

Суҳбатдош
Маҳаммадали ТУРГУНОВ

• Телеграмманинг кашф этилиши ҲАРФ БОСУВЧИ ҚУРИЛМАДАН СўНГ...

Симли электр алоқаси ўз ривожланиш тарихига эга. Биз ҳикоя қилаётган даврда (1870—1917 й.) симли телеграф такомиллашуви турлича кечди.

1855 йилда инглиз ихтиросиси Д. Юз яратган ҳарф босувчи қурилма кенг тарқалиб кетди. Тажрибали телеграфчи у билан бир дақиқада 40 тагача сўзни узатиши мумкин бўлган. Аммо бу тезлик ундан фойдаланувчиларни қониқтирмади ва хабарни олдиндан қайда эта олувчи махсус қурилма яратишга тўғри келди.

Бунга инглиз ихтиросини Ч. Уйтсон муваффақ бўлди. У 1858 йили Морзе алифбосидаги нуқта ва чиқиқларга мос ҳолда телеграф қозғоз тасмасини уриб

тешадиган қурилма — перфоратор яратди. Аини вақтда ихтирочи передатчини (узатма) лойиҳасини ҳам тузган эди.

Яна бир ихтирочи Стинрис 1817 йили иккиёқлама дифференциал телеграммаси узатишни йўлга қўйди. Бунда хабарлашаётган икки томон бир вақтнинг ўзнда ҳам хабар узатиб, ҳам қабул қила олиш имконига эга бўлган.

Битта телеграф линиясида кетма-кет биттадан ортиқ телеграмма бериш ёки қабул қилиш муаммосини фаранг муҳандиси Ж. Бодо ҳал эта олди. Европада асосан Бодо қурилмаси қўллана бошлаган.

А. АЛИЕВ тайёрлаган.

ТАРИФЛАР ЎЗГАРДИ

ХАЛҚАРО АЛОҚА ХИЗМАТИ УЧУН ҲАҚ ТўЛАШ ҚАЙТА КўРИБ ЧИҚИЛДИ

Чет эл мамлакатлари билан халқаро почта алоқаси ўрнатилган телефон-телеграф хизматини йўлга қўйиш борасидаги харажатларнинг мўтасил ошиб бориши бу хизматлар учун белгиланган тарифларни ўзгартиришга мажбур этмоқда. Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирининг буйруғига биноан шу йил 1 мартдан бошлаб халқаро алоқалар учун янги хизмат ҳақлари жорий этилди.

Марказий Осиё давлатлари — Тожикистон, Туркменистон, Қозоғистон, Қирғизистонга юбориладиган оддий хат ер усти транспортти билан жўнатила 15 сўм, ҳаво йўли орқали бўлса 20 сўм, агар тезкор деб белгиланса уч баробар нархда ҳақ олинади. Вазин 20 грамм бўлган хат ер усти транспортти билан юборилса 20 сўм, ҳаво орқали бўлса 30 сўм тўланади. Буюртмали ёки қийматли хатлар оддий мактублар хилда қабул қилиниб, буюртма берилгани учун ҳамда огирлиги тарифи бўйича ҳисобга олинган ҳолда расмийлаштирилади.

Бандероллар, махсус қоплар, кичик ҳажмидаги пакетлар, юортмалар учун хизмат ҳақи тўлаш миқдори ҳам ўзгарди. Юқорида қайд қилинган давлатларга жўнатиладиган буюртмаларнинг огирлиги 1 килограммгача бўлса, ер усти транспорттида 94 сўм, ҳаво йўлида 172 сўм хизмат ҳақи олинади. 5 килограммдан 10 килограммгача юортма учун ер усти транспорттида 614 сўм, ҳаво транспорттида 952 сўм тўланади. Шунингдек, бошқа хизматлар учун (олганлигини маълум қилиш, божхона ҳужжатлари ва бошқалар) 15 сўмдан 100 сўмгача қўшимча ҳақ олинади.

Шунингдек, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо бўлган Россия, Беларусь, Украина, Молдова, Арманистон, Грузия ва Озарбайжонга юбориладиган почта тарифига ҳам ўзгартиришлар киритилди. Хат жўнатиш бўйича хизмат ҳақи Марказий Осиё мамлакатларида қўлланиладиган тариф сақлаб қолинган. Аммо бандероль ва юортмалар учун хизмат ҳақи оширилган. Жумладан, бир килограмм юортма ер усти транспорттида жўнатила 545 сўм, агар 5 килограммдан 10 килограммгача бўлса 1155 сўм ҳақ тўланади. Латвия, Литва, Эстонияга хат жўнатиш хизмат ҳақи тарифи юқорида қайд қилинган тариф бўйича бўлсада, аммо буюртмали ва қийматли хатлар жўнатиш учун икки баробар ҳақ тўланади. Бу давлатларга, умуман Европада бандероль ёки юортма жўнатиш тарифлари қўйиладигача: агар 5-10 килограммли юк

учун ер усти транспорттида 3565 сўм бўлса ҳаво йўлида 4425 сўм хизмат ҳақи олинади.

Осиёнинг — Эрон, Туркия, Япония ва бошқа мамлакатлари учун алоҳида почта тарифлари жорий этилди. Оғирлиги 20 граммгача бўлган бандероль ер усти транспортти орқали жўнатила 35 сўм, ҳаво йўли орқали бўлса 99 сўм, 5-10 килограмм юортма учун ер усти транспорттида 3805 сўм, ҳаво йўлида 5025 сўм тўланади. Африка ва Америка мамлакатларига юбориладиган оддий хатлар тарифи бошқа мамлакатларга бўлгани каби. Аммо юортмалар учун хизмат ҳақи бошқача. Масалан, АКШга 1 килограмм юортма ер усти транспортти орқали жўнатила 2040 сўм, ҳаво йўли билан бўлса 2255 сўм, агар огирлиги 5-10 килограмм бўлса, у ҳолда 4710 ва 6325 сўм тўланади.

Халқаро телефондаги сўзлашувлар нархи Марказий Осиё давлатлари билан бир дақиқали сўзлашуш учун 16 сўм, МДХга аъзо бўлган қолган республикалар учун 25 сўм қилиб белгиланди. Европа мамлакатлари, шу жумладан Болтиқ бўйи билан бир дақиқали сўзлашуш 300 сўм, агар у юқори сифатли бўлса, 4 доллар турради. Осиё мамлакатлари (Ҳиндистон, Сурия, Япония ва бошқалар) билан бир дақиқали галлашиш 400 сўм, агар у юқори сифатли бўлса 5 доллар ҳақ олинади. Африка ва Америка мамлакатларига 572 сўм ёки 7 доллар, Австралия билан боғланишга 672 сўм ёки 8 доллар тўланади.

Марказий Осиё мамлакатларига шонлиничнома юборилса, бир сўз учун, агар у оддий бўлса, 2 сўм, шонлинич бўлса 6 сўм, МДХ давлатлари учун 3 ва 5 сўм, Европада 90 ва 180 сўм, Осиёга 120 ва 240 сўм, Африка ва Америкага 140 ва 280 сўм хизмат ҳақи олиш белгиланди.

Амалдаги имтиёзларга қўра, автоматик телефон алоқаси билан бўладиган халқаро сўзлашувлар агар 0 соатдан 6 гача бўлса, оддий тарифнинг 75 фоизи миқдориди хизмат ҳақи олинади.

Тарих ва тақдир

Суратқаш С. МАҲКАМОВ

4

Энгори экранда

КУРИНГ!

ЧУШАНБА

22 МАРТ
● УЭТВ I
17.55 Күрсатүүлөр тартыби.
18.00 Янгилликлар.
18.10 «Кичиктон» студияси.
«Күңгүрочка».
19.00 «Узбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Узбекистон Давлат телерадиокомпанияси «Тановор» миллий рақс ансамблининг концерти.
19.55 Эълонлар.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Чорвазликни ривожландириш йўлида».
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
20.55 «Истиқлол — истиқболим». Бухоро вилояти.
21.25 «Жар». Бадий фильм. 1-серия.
22.35 Эртанги кўрсатүүлөр тартыби.
● УЭТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КўРСАТАДИ
18.30 «Ассалому алайкум» [такрор].
19.30 Болалар учун. «Соғва».
20.00 «Хамал».
20.15 «Моҳир кўлар».
20.45 «Утмишиз келажак кўр».
21.25 Шаҳарлараро телефон алоқа хизмати мусулмон динлари билан бевосита мулоқот.
22.25 «Иноят жазосиз қолайди».
● «ОРБИТА IV»
5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатүүлөр тартыби.
6.00 «Айгулар».
6.45 «Тонг».
9.00 Янгилликлар.
9.20 «Тинглап, томоша қилинг».
9.40 Украина кўшклар ва рақслари.
10.10 Антлар ва тақдирлар. «Баҳор». Бадий фильм.
12.00 Янгилликлар.
15.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемист». Бадий фильм.
16.10 «Ен дафтар».
16.15 «Кешка ва мевалар». «Кешка ва махсус хизмат». Болалар учун қисқа метражлик бадий фильмлар премьераси [Экран].
16.35 Мультфильмлар.
17.00 «Истеъдодлар ва мухлислар».
18.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
18.30 «Нормандия-Неман». Хотира ва дўстликка ярим аср.
19.00 «Кўбон кулганда».
19.40 Телефильм.
19.55 «Оддий Марья». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси [Мексика].
20.40 Хайрли тун, кичиктойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгилликлар.
21.25 «Горчак ва бошқалар». Бадий телесериал премьераси. 8-серия.
21.55 «Спорт уки-инди». «Янги студия» таништирадиган.
22.10 «Бомонд».
22.30 «Бирок».
22.50 «Таржималар хол».
23.10 «АТВ-Брокер».
23.25 «Вазият».
00.35 «ТВ-галерея».
00.55 «Джем-сейшн».
01.25 «Монтаж». Танаффус пайтида [24.00] — Янгилликлар.
01.30 Хоккей. Лига кубоги. Ярим финал.
● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Эски хўжайин». Хужжатли фильм.
9.35 «Буёқ халпарастини». Рус авангарди кўргазмисига бағишланади.
10.20 «К-2» таништирадиган.
10.25 Патрисия Каас концерти.
11.15 Кундузги сеанс. «Дор солгини келатди». Бадий фильм (Польша).
13.35 «Деконларга таалуғи»

СЕШАНБА

23 МАРТ
● УЭТВ I
7.00 «Узбекистон» ахбороти.
7.25 УЭТВ фондидан. «Дилором Шерова рақсга тушади». Фильм-концерт.
7.50 Дунё хабарлари.
8.00 «Тўтилик ва зарарсизландириш». Бадий фильм.
9.15 Узбек тилини ўрганиш. 9.45 Болалар учун. «Биз саяхат мактабига ўқиймиз».
10.45 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгилликлари [АҚШ].
17.55 Кўрсатүүлөр тартыби.
18.00 Янгилликлар.
18.10 «Сирли КА...». Мультфильм.
18.20 «Чегаралик посбонлари».
19.00 «Узбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Спортлото».
19.25 «Саноатимиз одимлари». Қўнғандар халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш бirlашмаси.
19.55 Эълонлар.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Сўнава». Хужжатли фильм [Узбекистонда].
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
20.55 Поинстон Ислон Республикасининг миллий байрамликлар.
21.00 «Покстон кўни». «Покстон лавалари».
21.15 «Едиом». Санъатимиз даргалари.
22.20 «Жар». Бадий фильм. 2-серия.
23.25 Эртанги кўрсатүүлөр тартыби.
● УЭТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КўРСАТАДИ
18.30 «Уолт Дисней таништирадиган...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Енгиндан сакланган».
19.50 «Билми сарҳашлар».
20.20 «Мушқали меҳмонхона».
21.00 «Алоқалар ва шартномалар».
21.45 Эълонлар. «Кинноғоҳ».
● «ОРБИТА IV»
5.55, 9.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатүүлөр тартыби.
6.00 Янгилликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгилликлар.
9.25 «Домисолька».
9.40 «Оддий Марья». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси.
10.30 «Горчак ва бошқалар». Бадий телесериал. 8-серия.
11.00 «Детектив-ленд».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгилликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Сўна». Телевизион бадий фильм. 1-серия.
13.25 «Гавай гитараси учун торлар». Қисқа метражлик телевизион бадий фильм.
13.45 «Самода ва орда». Валерий Чаловнинг ҳаётидан ўйя». Телефильм.
14.50 «Саломонин хотини». Мультфильм.

ЧОРШАНБА

24 МАРТ
● УЭТВ I
7.00 «Узбекистон» ахбороти.
7.25 «Насиба». Фильм-концерт.
8.05 Дунё хабарлари.
8.15 «Тўлар муборак». Бадий фильм.
9.00 Турк тили.
9.30 «Илҳом чашмалари» кўриги.
10.10 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгилликлари [АҚШ].
11.00 «Юнус Ражабий». Телефильм.
17.55 Кўрсатүүлөр тартыби.
18.00 Янгилликлар.
18.10 «Мушқали намозлар».
19.00 «Узбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 УЭТВ фондидан. Адабий театр. Чустий. «Индамаслар дийри».
19.50 Мушқий дақиқалар.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Тонгинг гули ўзгача».
«Узбектеелефильм» премьераси.
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
21.00 «Нафосат» ойномаси.
22.00 «Узбекистон халқ ҳофиз Мухаммадхон Қаримов куйлайди». Видеофильм.
23.10 Эртанги кўрсатүүлөр тартыби.
● УЭТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КўРСАТАДИ
18.30 «Горчак ва бошқалар». Бадий телесериал. 8-серия.
11.00 «Детектив-ленд».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгилликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Сўна». Телевизион бадий фильм. 1-серия.
13.25 «Гавай гитараси учун торлар». Қисқа метражлик телевизион бадий фильм.
13.45 «Самода ва орда». Валерий Чаловнинг ҳаётидан ўйя». Телефильм.
14.50 «Саломонин хотини». Мультфильм.

15.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
15.20 «Ишбилармонлар хабарномаси».
15.35 «Конверсия ва бозор».
16.05 «Ен дафтар».
16.10 «Кешка ва гангстерлар». Болалар учун қисқа метражлик телевизион бадий фильм премьераси.
16.35 «Кўбон мактаби». Қисқа метражлик бадий фильм.
17.05 «Олеас ва компания».
17.35 Давлатлараро «Останкино» телеканалда «Дунё томонлари» кўрсатуви таништирадиган.
18.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 Хоккей. Лига кубоги. 2 ва 3-дарвалар. Ярим финал.
19.45 «Мушқдор айлоси».
19.55 «Маваз».
20.40 Хайрли тун, кичиктойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгилликлар.
21.25 «Останкино хит-паради».
22.25 А. Никитининг муаллифлик кўрсатуви.
23.20 «Матбуот-экспресс».
23.30 «Баберже олам».
24.00 Янгилликлар.
00.35 «Шам ёқилган кеч» А. Маликин.
01.15 Киннокснинг бўйича халқаро турнир. Исроилдан кўрсатилади.
● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Ханика онлари».
9.30 Ишдан бўш пайтингда. «Хонаки клуб».
10.05 «Мушқай йирини планд».
11.05 «Кўноқлар театри».
Мультфильм.
11.15 Кундузги сеанс. «Софи Лорен. Ҳаётининг тафсилотлари». Бадий фильм. 1 ва 2-сериялар.
13.40 «Деконларга таалуғи масаласи».
14.05 «Кичи салон» саҳифаландириш.
14.15 «Телебирма».
16.10 Янгилликлар.
16.25 «Танишинг». Ростов Еш томошабилар театри.
16.55 Трансроссэфир. «Аҳволлар қандай ўфат».
17.40 Россия Федерацияси Олиги Кеңашининг сессиясида.
18.00—22.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.30 Спорт кўрсатуви.
22.35 «Фортун» телеканал. «Мен сизни севман».
Эдита Пежа киночертиди.
18.00—22.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.30 Спорт кўрсатуви.
22.35 «Фортун» телеканал. «Мен сизни севман».
Эдита Пежа киночертиди.
18.00—22.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.30 Спорт кўрсатуви.
22.35 «Фортун» телеканал. «Мен сизни севман».
Эдита Пежа киночертиди.
18.00—22.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.30 Спорт кўрсатуви.
22.35 «Фортун» телеканал. «Мен сизни севман».
Эдита Пежа киночертиди.

ЧУШАНБА

25 МАРТ
● УЭТВ I
7.00 «Узбекистон» ахбороти.
7.25 «Бастакор Мурторжон Муртазоев». Фильм-концерт.
8.00 Дунё хабарлари.
8.10 «Кайлик ўқирлаш». Бадий фильм.
9.20 Араб тили.
9.50 Болалар учун. «Оз-оз ўрганиш доно бўлур».
10.10 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгилликлари [АҚШ].
10.40 «Ешлик» студияси. Уя бекларига маспаҳлар.
17.55 Кўрсатүүлөр тартыби.
18.00 Янгилликлар.
18.10 «Бўрсек учун уй». Мультфильм.
18.20 «Доно бобо даврасида».
18.30 «Навруз» ҳақида.
19.00 «Узбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Камолот йўлида». М. Қосимова ва С. Никеев.
19.55 Эълонлар.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 Узбекистон халқ ҳофизи Ортиқхўжа Имомхўжаев.
20.38 «Узбекистон» ахбороти.
20.55 «Мушқалик итисодиёт».

ЖУМА

26 МАРТ
● УЭТВ I
7.00 «Узбекистон» ахбороти.
7.25 «Дўстлик тароналари».
8.00 Дунё хабарлари.
8.10 «Пазанда». Бадий фильм.
9.15 «Ешлик» студияси. «Ишона».
9.45 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгилликлари [АҚШ].
10.15 «Мехрибонлик».
16.55 Кўрсатүүлөр тартыби.
17.00 Футбол бўйича Узбекистон чемпионати. «Пахтакор» — «Динамо» [Самарқанд]. Танаффус пайтида — Янгилликлар.

9.00 Янгилликлар.
9.25 «Оддий Марья». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси.
10.15 «Ойнимлаком Гоша». Мультфильмлар. 1—10-сериялар.
11.10 «Матбуот-экспресс».
11.20 Эндиликда. «Ийд рамазон байрам». Москва жоме масжидидан олиб кўрсатилади.
12.05 Янгилликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.30 «Сўна». Телевизион бадий фильм. 2-серия.
13.35 «Девордаги сурат». Телевизион бадий фильм. 1-серия.
15.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
15.20 «Телемист».
16.05 «Ен дафтар».
16.10 «Кешка ва Фредя», «Кешка ва террорчилар». Болалар учун қисқа метражлик телевизион бадий фильмлар премьераси [Экран].
16.30 «Ягона дунё».
17.20 «Клуб 700».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканалда таништирадиган «Ишон ёрлик».
19.00 «Оддий Марья». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси.
19.50 «Миниматор».
20.00 «Бўлмугур гап».
20.40 Хайрли тун, кичиктойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгилликлар.
21.25 «Останкино хит-паради».
22.25 А. Никитининг муаллифлик кўрсатуви.
23.20 «Матбуот-экспресс».
23.30 «Баберже олам».
24.00 Янгилликлар.
00.35 «Шам ёқилган кеч» А. Маликин.
01.15 Киннокснинг бўйича халқаро турнир. Исроилдан кўрсатилади.
● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Ханика онлари».
9.30 Ишдан бўш пайтингда. «Хонаки клуб».
10.05 «Мушқай йирини планд».
11.05 «Кўноқлар театри».
Мультфильм.
11.15 Кундузги сеанс. «Софи Лорен. Ҳаётининг тафсилотлари». Бадий фильм. 1 ва 2-сериялар.
13.40 «Деконларга таалуғи масаласи».
14.05 «Кичи салон» саҳифаландириш.
14.15 «Телебирма».
16.10 Янгилликлар.
16.25 «Танишинг». Ростов Еш томошабилар театри.
16.55 Трансроссэфир. «Аҳволлар қандай ўфат».
17.40 Россия Федерацияси Олиги Кеңашининг сессиясида.
18.00—22.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.30 Спорт кўрсатуви.
22.35 «Фортун» телеканал. «Мен сизни севман».
Эдита Пежа киночертиди.
18.00—22.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.30 Спорт кўрсатуви.
22.35 «Фортун» телеканал. «Мен сизни севман».
Эдита Пежа киночертиди.

10.05 «Насиба Абдуллоева» концерти.
10.35 «Рубоб ва гитараси тароналари».
11.05 «Салоҳиддин Лутфуллаев куйлайди».
11.35 «Мехру обидат ҳақида куйлайди».
12.05 «Нуриддин Малинов концерти».
12.35 «Мушқай муҳаммадова ва Султон Мамадов концерти».
15.05 «Эстрада кўшиқлари».
15.35 «Дехқоний Хуснов ва Эгамулу Хўжамулов куйлайди».
16.05 «Хонкабон Хамидов концерти».
16.35 «Сиз ётирган тароналар».
17.05 «Гуфур Мирзаев ва Утама Тавановалар».
17.35 «Куйлардан кўшиқлари».
18.05 «Ойгул Халилова ва Ботир Бекмуратов концерти».
18.35 «Бастакор Тиллаш Хўжабериёвнинг куй ва кўшиқлари».
СЕШАНБА, 23
10.05 «Шаҳоба Низомидинов концерти».
10.35 «Чанг ва афрон рубодига чалинган куйлар».
11.05 «Адиба Каримова концерти».
11.35 «Дўстлик тароналари».
12.05 Янги «Эзулар».
12.35 «Навоий театри хонадалари».
13.05 «Саноатор Каримов куйлайди».
13.35 «Султонпоши Раҳимов ва Мирза Пардоз концерти».
14.05 «Дугоҳ» макомининг «Чоргоҳ» шўбаси.
14.35 «Шоирлар Камтар ва Маъруф Қориев шеърлари билан айтилганда шулулар».
15.00 «Давр садоси».
15.35 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Хоразм вилояти хонадалари юк ва кўшиқлар».
18.05 «Сато ва гитарасида чалинган куйлар».
18.35 «Қамат».
Собиер Турсунов куйлайди.
ЧУШАНБА, 24
10.05 «Эски классик ашуулар».
10.35 «Уд ва қонуи кўшиқлари».
11.05 «Муножот Йўлчиёва куйлайди».
11.35 «Мамуржон Тўхтасов икросида кўшиқлар».
12.05 «Фаттоҳхон Мамадалиев концерти».
12.35 «Шарқ халқлари тароналари».
14.05 ««Сирахбори дугоҳ» ва «Таснифи дугоҳ» ва «Мўғилча дугоҳ»».
14.35 «Мамуржон Уалов юк ва ашуулар».
15.05 «Юнус Ражабий номида» маком ансамбли хонадалари куйлайди.
15.35 «Нуриддин Хамроулов концерти».
16.05 «Баҳор келди бизнинг боғларга».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев куйлайди».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».
12.05 «Муножот Юнусов концерти».
12.35 «Ахмед Зайн икросида кўшиқлар».
13.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
13.35 «Туроб Йўлдошевнинг Асад Ситпов билан биргаликда куйган кўшиқлари».
14.05 «Ноидр йўллар».
14.35 «Убайдуллоев икросида эртанги кўшиқлар».
14.55 «Виллот театри солистлари концерти».
15.05 «Махмуджон Азимов куйлайди».
15.35 «Кўшиқ айтиш ётав мулоқоти».
16.05 «Неъматхон Кўлабдуллаев».
16.35 «Бастакор Ганжон Тоштов кўшиқлари».
17.05 «Эстрада кўшиқлари».
17.35 «Зайнаб Хонларова куйлайди».
18.05, 18.35 — «Оддий аранж» театр.
ПАШАНБА, 25
10.05 «Сайдулла Лутфуллаев куйлайди».
10.35 «Чолгу куйлар».
11.05 «Тошметир Тохиров куйлайди».
11.35 «Ахнов ва олов мавзудаги кўшиқлар».

Асрларни менаввар Этган Наврўз

Умар ХАЙЁМ

НАВРЎЗНОМА

НАВРЎЗНИНГ ЖОРИИ қилиниши сабабини айтсан, у шундан иборатки, Офтобнинг икки айланиши маъжуд, улардан бири қуйидагича: Офтоб ҳар уч юз олти беш куну кеча-кундузнинг тўртдан бирида Ҳамал буржининг биринчи дақиқасига чиқиб кетган пайтининг ўзида яна қайтиб келади ва ҳар йили бу давр камая боради.

Жамшид бу кунни тушунгандан кейин Наврўз деб атади ва байрам қилишни одатга айлантирди. Подшоҳлар ва бошқа одамлар ҳам уни қабул қилдилар. Айтишларича, биринчи Ажам подшоши Каюмарс подшоҳ бўлгандан кейин йилнинг кунлари ва ойларига ном беришга ҳамда одамлар билсин деб йилнома жорий қилишга қарор қилган. У, тонгда Офтоб Ҳамал буржининг аввалги дақиқасига кирган кунни аниқлаб, ажам мубадларини* йнгида ва йил ҳисобини шу пайтдан бошлашнинг буюрди.

Уша замоннинг олимлари бўлган ажам мубадларининг айтишича, буюк ва муборак Изид ўн икки фаришта яратди, улардан тўрттасини аҳраманлардан кўриқлаш учун осмонга юборди, тўрттасини аҳраманларни Қоф тоғидан ўтказмаслик учун жаҳоннинг тўрт бурчагига юборди, тўртта фариштага аса осмон ва ерда юриб, одамлардан аҳраманларни ҳайдаб туришини буюрди. Уларнинг айтишича, бу дунё ўзга бир дунёнинг ичида худди эски қасрдаги янги уй каби жойлашган ва Изид-таоло нурдан офтобни яратиб, у билан осмону ерни парварिश қилган. Жаҳон аҳли назарида қуёш Изид таоло нурларининг бир нуридир. Унга улуғвор деб таъзим билан боқишларига, сабаб, уни яратишда Изид таолонинг унга инояти ўзгаларга нисбатан кўпроқ бўлган, дейилади. Бунга шундай мисол келтирадлар: бир улуғ подшоҳ ўз халифаларидан бирига исзат-хурмат кўрсатса, уни улуғлай-

дилар ва ҳар ким уни улуғласа, подшоҳни улуғлаган бўлади, деб биладилар. Дейдиларки, буюк ва муборак Изид Офтобнинг нурлари ва келтирадиган фойдаси ҳамма нарсага тегсин деб Офтобга ўз жойидан қўзғалишни буюрганда, у Ҳамалнинг бошидан чиқиб, зулмат нурдан айрилди, кеча ва кундуз пайдо бўлди. Бу дунёнинг тарихи ана шундай бошланди. Шундан сўнг бир минг тўрт юз олтимиш бир йил ўтгач, у (Офтоб) ўша жойининг ўзига ўша кун ва ўша дақиқада қайтиб келди. Бу вақт ичида Муштарий Зуҳал билан етмиш уч марта бирлашди. Буни «кичик қирон» дейдилар, бу бирлашув ҳар йигирма йилда бўлади. Офтоб ўзининг бир айланиб чиқишини тута-тиб, ўз жойига қайтиб келганида Зуҳал ва Муштарий орасида Зуҳалнинг ҳубут келган буржида бирлашув бўлади ва у Зуҳалнинг шараф буржи бўлган Мезон буржига муқобил (қарама-қарши)дир. Бир айланиб чиқиш бу ерда, бири у ерда биз ишора қилгандай ва юлдузларнинг турар жойи ҳам биз кўрсатгандай бўлади. Дейдиларки, Каюмарс йил ҳисобининг бошланishi сифатида бу кунни жорий этганда, уч юз олтимиш беш кун ичиде Офтобнинг бир айланиб чиқиши рўй берадиган қуёш йилининг ҳар бири ўттиз кундан иборат ўн икки ойга бўлди ва уларни буюк ва муборак Изид дунёга юборган ўн икки фаришта номи билан атади. Сўнгра, у уч юз олтимиш беш куну кеча-кундузнинг чоригидан иборат* улуғ даврни «улуғ йил» деб атади ва уни тўрт бўлакка бўлди. Катта йилнинг тўрт бўлаги ўтганда катта Наврўз бўлади ва дунёнинг ҳолати янгиланади. Подшоҳларнинг бир одати бор: йил бошида улар яхшиликка фатво бериш ва саналарни белгилаш ҳамда маншат учун маълум маросимлар ўтказишлари зарур. Кимки Наврўз кунни байрам қилиб қувонса, кейинги Наврўзгача хуррам бўлади ва фароғатда яшайди. Подшоҳлар учун бу одатни олимлар белгилаб беришган.

* Мубад — зардуштийлар динида олий мансабдаги руҳоний.

ОЙБЕК БАҲОР ҚУШИҚЛАРИ

1
Олтин сочли баҳор қиз, аллала!
Лолаларнинг қўйида мен ётамен,
Кўзларимда қуёш нури ўйнайди,
Аллақайда қушлар тотли сайрайди,
Нозли ҳислар кучоғида ботамен.
Шу онларда телба кўнгил маст яна...
Ҳасратим йўқ, ёлғиз ором оламен,
Кулган шафақ ҳаёлимга соламен,
Лолаларнинг қўйида мен етмишча,
Олтин сочли баҳор қиз, аллала!

2
Кўкдан олтин нур ёғилур,
Малакларнинг кўзи ёнар.
Шамол инак рўмолини
Шўх қизлардек елиб қочар.
Анҳорда сув жўшиб қўйлар,
Англаш оғир — нима сўйлар.
Қирғоқда бир гул юзли қиз
Ҳаёлига толлар, ўйлар.
Тингла, замон охи учадир
Кўринишлар йўқоладир.
Аламингни узокқа от.
Баҳорини куч, хаста шоир.

1928 йил

Ривоятлар

ЯНГИ ЙИЛ КИРАДИГАН КЕЧА

ҚАДИМ ЗАМОНЛАР Наврўз арафасида бир кун кечаси худонинг амри билан ҳамма дов-дархатлар саждага бош эгиб, ер бағирлаб ётиб олганмиш. Тенаракатроф эса худди кундуздек ён-ёруғ бўлиб, ёришиб кетибди. Бир кампир уйқусидан уйғониб қарасаки, ҳамма ёқ ёруғ. «Тонг отибди-да, ухлаб қолибман, шекилли», дея ташқарига чиқибди. Ҳовлисида битта балхи тут бор экан, у ҳам қаддиб букилиб, ерга тегай-тегай деб турган экан. Кампир молхонасидан бузоғини олиб чиқибди-да, ўша тутга боғлаб қўйибди. Сўнг яна уйғу элтиб, «бироз мизғиб олай, кейин бошқа ишларимни қиларман», деб, уйига кириб кетибди. Эрталаб туриб қараса, бузоғи тутнинг тепасида ослиб, ўлиб ётганмиш. Кечаси янги йил кираётган пайтда саждага эғилган дархатлар тонг мағали қаддини ростлаган, ана шунда кампирнинг бузоғи ҳам тутга ослиб қолган экан.

СУМАЛАК— ЎТТИЗ МАЛАК

СУМАЛАК БИБИ Фотиманинг ошлари экан. Бир кун у кишининг болалари оч қолибдилар. Овқат пишриб берай десалар, уйлариде қозонга солгудек ҳеч вақо йўқ экан. Ушанда қиш чиқиб, энди кўккам кўкатлари ер бағирлаб бош кўтарган вақт экан. Биб Фотима ҳовлисининг бир четига кузда бир ҳовуч дон сепган эканлар, қарасалар, ўша кўкариб, майсалаб қолган экан. Дарров шу майсадан ўрнб келиб, майдалаб, қозонга солиб, супрадан қоқиштириб олинган бир сиким уини ҳам қўшиб, яхшилаб аралаштириб, устидан сув қўйиб, қозон тагига ўт қалабдилар. Бироз қозонни қовлаб ўтиргандан кейин ўғилларига қўшилди биб Фотима ҳам ухлаб қолибдилар.

ЭРТАЛАБ УЙҒОНИБ қарасалар, қозонни ўттизта фаришта қовлаб, пишраётган ёмиш. Шунинг учун бу таомнинг номи сумалак бўлиб қолган экан. Чунки, сумалак — ўттиз малак дегандир.

ХАЛҚ УДУМЛАРИ

● Наврўз кунни одамлар ота-онаси, яқин кишилари, йигитлар уншилган маҳбубалари билан дийдорлашганлар.

● Орасидан гап қочган одамларни, уришган эр-хотинларни эл оғалари Наврўз кунни яраштириб қўйишган.

● Наврўзда атроф-муҳит орасида, ариқ-зоғуларга тозаланади, ҳовли-боғлар тартибга келтирилади. Кўчалар, майдонлар, ҳовлилар тозаланади.

● Наврўз дастурхонига 7 хил дархат шохидан намуна келтириб қўйилади. Улар: мажунтол, зайтун, беҳи, анор, бодом, писта, ёнғоқдир. Шулар қаторида қатик, сут, пишлок, туҳум, баллиқ ва ёғи

турган шамлар ҳам қўйилган.

● Наврўз байрамидан икки-уч кун олдин марҳумларни зиёрат қилиш учун қабристонга борадилар. Ким ниҳол, кимдир гул уруғларидан олиб чиқиб, кейин ўзига тегишли қабрини ҳас-чўп, ўт-ўланлардан тозаласа, уларни экишади. Аёллардан энг кексаси марҳум ҳақида дуо ўқига, йнги-йўқовлар айилади.

● Наврўз кунни подшолар йшу ялагларга ош берган, эл ичидеги энг муносиб кишиларни тақдирлаган, бандларнинг гуноҳидан кечган, урушлар тўхтатилган. Одамлар бир-

бирларининг гуноҳидан кечиб, олам-олам севинч улашганлар.

● Наврўз кунлари қўш оши пишрилган. Қўш-омочлар созланиб, ҳўкизларнинг шохини мойланган.

● Наврўз кунни бўй этган қизлар бир жойга тўпланишиб, чиройли гулчамбарлар ясашади. Булоқдан кўзаларда сув олиб келиб, ичига узук, нисрга, танга ташлашган. Кейин қўшиқ, лапарлар остида сўздан чиқазиб олинган нишонлар бахт рамзи деб ҳисобланган.

● Сумалак кўпчилик бўлиб тайёрланади. Қишдан эсон-

омон чиқиб олди, деб хонадонлардан бир қосадан бугдой йнгиб олинади. Айтишларича, бир қозондан таом еганлар бир-бирига қариндошдек яқин бўлиб қолишар экан.

● Тонгга яқин сумалак қайнаётган қозонни қовлаётган момоларни уйқу элтиб, улар пинакка кетган пайтда осмону фалақдан учиб келган малойнкалар қозонга туз ташлаб кетишармиш. Сумалакка туз солинмаслигининг бонси шунда экан.

● Суннат қилинмаган болалар тезроқ ўғайиб, воёга ет-

син деган умидда уларнинг чопонларига бугдой майсаси тақиб қўйилади.

● Сумалак тагига олмаслиги учун қозонга етти ёки ўн уч донга тош ташлаб қўйилади.

● Сумалак пишриладиган кунни ҳамма оҳорли (янги) кишини кийган. Янги кишим тикиби кийолмаган киши жимжиқлогига тоза мато бўлагини боғлаб қўйса ҳам савабга ўтади дейдилар.

● Сумалакка кетадиган бугдой қўни ва ун бутун қишлоқ ахлдан йнгиб олинган. Сумалакка кун ботиш олдиндан олов ёқиб, то тонг отиб, қуёш чикқунча узлуксиз ўтти қалаб турилади.

[«Наврўз» рисоласидан]

Мунозара

УЗ МИЛЛАТИНИ севмаган киши ўзга миллат ёки элатни ардоқлаш, ҳурмат қилиши мушкул. Биз бу ҳақиқатни ҳамisha таъкидлаб келганмиз. Ва яна биз собиқ СССР деб аталган мамлакатда миллатларнинг гоят кўпчилиги, улар ўртасидаги дўстлик ва биродарликнинг мустақамлигини кўкларга кўтариб мақтаб, тарғиб ва ташвиқот этиб келганмиз ҳам рост. Бугун биз ҳур фикрлаш имкониятларидан баҳраманд бўлган мустақил жумҳурият фуқаролари савол беришга ҳақимиз: чиндан ҳам шундайми?

Йўқ, биз бепоён мамлакатда одамлар орасида шубҳа ва қўрқувни кучайтириб, ҳукмронлик қилувчи ҳалқтанни ўрнатдик. Бадиий асарларимиз, айниқса, киноларимизда маъжуд салтанатга тамомла бегона бўлган хуш ва қувноқ манзаралар яратилди. Ниҳоят, бу асарлар орқали биз жаҳон жамоатчилигини жалғитиб, кейин ўзимизни унга ишонтириб, алдадик.

Мана бугун СССРнинг емирилиши туфайли миллатлар ўртасидаги «монолит бирлик» ва «мустақам дўстлик»нинг иллари узилди. Наҳотки, 70 йилдан зиёд муддат давомида тарғиб қилиб келган гоёмизнинг замири шунчалик бўш бўлса? Унинг мустақам илдизлари бўлмаса?!

Йўқ эди, шундай, йўқ эди. Чунки биз Октябрь инқилоби деб аталган тўнтаришнинг биринчи кунларидан бошлаб мамлакат фуқаролари орасига душманлик уруғини сеппди, одамларни акратдик бўла-бўлақларга. Бу қулоқ, буниси помешчик, бу бой, аксилдиқилбчи, заҳарли гоёларни ташвиқ этувчи диндор, халқ душмани... дедик. Бу инқилобий шпорлар ва ҳаракатларнинг ҳар бири қанчадан-қанча улуг кишиларимиз ёстигини қуритди. Неча минглаб, миллионлаб жигарғушаларимиз кўч-кўронларини кўтариб, бегона эллардан бошпана қидириб кетдилар. Ниҳоят, бу алдов-далговлар натижасида бир мамлакат, бир миллат, дини, тақдирлари, тарихи ундош бўлган халқлар ўртасида фуқаролар уруши келиб чиқди. Оқибатда ака — оқ гвардиячи, ука — қизил аскар, ота — босмачи, фарзанд — инқилоб чавандози бўлди, улар бир-бирларига митлиқ ўқитишди, отишди, ўлдиришди ҳам. Оқибатда бу қисмат-қоийм бошланган тузумда акасини «монитор» деб совет ҳокимиятга ушлаб берган қизил аскар, «босмачи» отасини ўлдирган инқилоб чавандози, энг ҳақиқатгүй, доворак, чинакам инсон деб аталди. Бунинг натижасида биз ҳақиқий инсонийлик ва дўстлиқни фақат инқилаб манфаатларига қанчалик фойда келтириши билангина ўлчайдиган бўлдик. Киноларимизда дунёни вайрон қилаётган, одам ўл-

дираётган, мазорларни ёндираётган «босмачи»ларнинг саногига етмоқнинг иложи бўлмай қолди. Бу каби ашаддий ноинсонийлик натижасида фуқароларнинг сифий келиб чиқиши, паст, намбагал табақага мансублиги, Коммунистик фирқанинг аъзоси эканлиги унинг шахсини, ҳалол ва фидойи кишилигини белгилайдиган асосий мезонга айланди. Мана шундай одамийликка ёт бўлган сибсат туфайли мамлакатда шафқатсизлик деб аталган улкан дарахт гуллаб яшнади.

Бу нолақор индоларнинг дўстлик ҳақидаги мулоҳазаларга нима даҳли бор деб ўйларсиз. Бор, албатта!

Дўстлик, бу чуқур инсонийлик белгисидир. Агар чиндан ҳам шундай бўлса,

уларни бир-бирлари билан дўст-биродар, иттифоқ бўлиб яшашига даъват этганлар.

«Қора танил халқларни ҳам дўст тутавeringлар, зеро уларнинг учтаси жаннат аҳлининг улугларидан бўлулар: 1. Луқмон ҳаким; 2. Наҳошй»; 3. Муаззин Билал Ҳабаший**».

Пайгамбаримиз Муҳаммад Расулulloҳ доимо бир-бирига тиг кўтарган мусулмонларнинг душманлигига тоқат етолмаган. Унинг индоларидан еру-осмонларга келган.

«Қайси бир мўмин иккинчи бир мўмин биродари бошига тиг кўтарса, тағирининг фаршталари то ўшаниг қайтариб ўрнига қўймагунча лаънатлаб турадилар».

лиқни «қишлоқи» санаймики хижолат бўлмасдан, самарқандлик ёки хоразмликни ўз ватанида «келгинди» деб атаймики пешонагиде кўзинг борми демасдан. Во ажаб, бир миллат ичиде шунчалик бегона сана-сак ўзимизни, унда қачон дўст бўлаимиз, биродарлар?

Нега шундай деймиз? Нега шундай айримачилик билан бир-биримизни бағримиздан итарамиз? Бундай вазиятда дўстлиқнинг қамол топиши, униб ўсиши, биздан сўнг дўстлик деб аталган бу имон дарахтининг қон томirlарига фарзандларимиз жо бўлиши мумкинми?

Дўстлик, бу бегараз, таъмагирликсиз, ўзаро ҳайрихолик асосига қурилган бебаҳо неъматдир. Мен ҳар

қиқатан ҳам болалиқдан бирга ўсган, мактабда бирга ўқиган, талабалик йилларини бирга кечирган, бунинг оқибатида бир-бирларисиз ҳаётининг маъносини тасаввур қилолмайдиган дўстлари бор одамлар, назаримда, бу ёруғ оламдаги энг бахтиёр инсонлардир.

Дўстлик РИШТАЛАРИ инсондаги меҳр-оқибат туйғусини ўстиради, улар масофа билмайди қўнича. Дўстлар соғинчи билан яшайдиган одамлар жисмида душманлик туйғуси бўлмайди. Мамлакат аҳолиси бир-бирлари билан дўст-биродар бўлиб яшайдиган давлатда осойишталик ҳукм суради, қўн-барак бўлади у ерда. Бундай юртда ҳамма уйларидан диллари яшаб чиқадиде, бир-бирларини танимасада ҳол-аҳвол сўрашади, озор беришмайди кўнгилларга, бақириб-чақиршмайди кучаларда. Ҳар бирингиз ўзларингизни шундай кутулжойда яшапман деб ҳис этиб кўринг, нечоғли ором олгай вужудларингиз. Дўстлиқнинг ниҳояси ана шундай беғубор, мусоффо бўлгай ниҳоят.

Дўстлиқни қандайдир мажлислар, тантанали кечалар, хуллас, расмий тадбирлар билан шакллантириб бўлмайди. Дўстлик бу инсоннинг ҳаёт йўллариде ортирган ва ҳеч нарса билан баробарлаштириб бўлмайдиган бебаҳо бойлиғидир. Ҳаётнинг энг оғир дақиқалариде синовлардан ўтиб, боғланган кўнгил ришталарини заиб бўлмайди.

Ўзим ҳам шу кунгача яшаб ортирган дўстларимни ўйлабканман, жисмида қандайдир ифтихор ҳисларини туяман. Ўзоқ кўрмай қолсам, гоёибона соғинаман, суратларини кўз олдимга келтириб, гапласаман ёлғиз, ҳаёт йўлларимда экан, униб ўсётган чинорларини дейман, суянадиган, ҳамisha қўлимга олиб, ардоқлаб ўқийдиган китобларим дейман уларни.

Халқимизнинг суюкли шориларидан бири Туроб Тўланинг (Ойбек домлага бағишлаган шеърларидан бири эди, адашмасам) шундай мисралари бор эди:

Сенку менсиз яшарсан,
дўстим,
Мени сенсиз ҳодирмасин
табнат.

Бу каби ўтли мисрала чинакам инсон, ҳақиқий дўстларнинг қалбидагина қўнқидай янграб чиқади.

МЕН ҲАМ ШОИР КАБИ,
дўстларим менсиз яшасину,
аммо мени улурсиз, дўсту,
ёру-биродарсиз қолдирма-
ғи яратган эгам деб, илти-
жи қиламан.

Ёкуббек
ЯКВАЛХУҲАЕВ,
Низоий номидаги Тошкент
Давлат педагогика
институтини, «Одобнона»
кафедрасининг катта му-
аллими

Дўстлик - инсонийлик белгиси

у ҳолда вужудимиздаги ноинсонийликни, ўша шафқатсизлик дарахти сингирдиган ва ҳали-ҳақон давом этиб келаётган зиддиятчи кайфиятларини рўй-рост айтмасдан иложимиз йўқдир.

Ахир истибоднинг ўзи миллатлар ўртасига душманлик уруғини сеппи, бу ўзбек, буниси қозоқ, бу қирғиз, у туркман деб, бутун бир Туркистон тупроғини «истон»ларга бўлиб, парчалаб, бир халқ, бир миллат ўртасида адоват қўзғаб қўйиб, унинг оқибатида келиб чиққан жанжал ва хунреаликларини «қудулпнай можароси», ёки ўзини, дин, феодализм зиммасига юклаб қўймади?

Аслида ҳақиқат шундаймиди? Йўқ, ахир ислом дини (ҳатто бошқа динлар ҳам) фарзанднинг отага қўл кўчтаришини Оллоҳ таоло ҳеч ҳақ кечирмайдиган оғир гуноҳ деб ҳисобламаганми? Шундай бўлган.

Мана қаранг, раҳими ва меҳрибон тағри номи билан расулulloҳ алайҳиссалом айтдилар:

«Одамлар ичиде тағрига ёқимсизроғи — ападий душманлик қилувчилардир».

Демак, дини ислом ҳеч вақт манфаатларига қанчалик фойда келтириши билангина ўлчайдиган бўлди.

БИЗ ДИННИ афдон деб ўрганган ахли индолар, бу улуг насиҳатлар — Пайгамбаримиз ҳадисларидан беҳабар эдикми? Ёки шундай жаҳолатда қолдирган эдим динни инкор этган мафқуранинг ҳокимларим?

Мана энди вужудимиздаги имон туйғусига, дўстлик деб аталган улуг инсонийликка бегона бўлган иллатлар қайдан келди, деб ўйлайлик. Буларни юқорида баён этганимиз — ўша шафқатсизлик дарахтининг маҳсули, жаҳолатнинг меъваси, истибод сепган адоват уруғларининг ҳосили деб биламиз. Қолаверса, ҳом сўт эмган оғиз банде табиғатда ҳам ўзаро дўстлик туйғуларининг қамол топиши учун халал берадиган иллатлар йўқ эмас. Худди шу урунда андан андишга бориб бўлсада, бир-биримизни «Қаерлик» деб сўроқлайдиган маҳаллийчиликдан ҳоли бўлсам деган ниятда, оғзина дардимни айтгим бор, азизлар.

Келинг, кўнглимизни кенг қилайлик. Ошқора таъналаридан ҳафа бўлманг, дўстларим. Ахир асақалининг андиқонликка қўшмай, «асақалик» деймиз, янгийўл-...

* Қадимги ҳабашистонлик подшо.
** Озод этилган ҳабаш қул. Расулulloҳнинг доимий муаззини бўлган.

қалай дунёнинг паст-баландини озми-кўми кўрган бир одам сифатида, дўстларни даврасида шодлиқдан кўзлари яшаб кетган, вужудлари одамларга яхшилик тилашдан ором оладиган кишиларни кўриб, яйраб кетаман.

Бир кун ҳаммасиб укала-римдан Қамчибек Кенжа дўсти Баҳромбек ҳақида гапириб, юраклари ҳақиқириб кетгудай энтикди.

— Мана шу дўстим бектоб бўлиб, юрولмай қолганимда, бошимда бир ой қимирламай ўтирди...

Бу энтик индоларни шунчаки гапириб бўлмас, қўшиқ қилиб ёзиш керадир балким. Не қилсам ҳам, не десамда, ҳар қандай ёфодлардан кўра бу дўстлик туйғулари устундир. Кейинчалик мен бу сadoқатли дўстлар давраси билан танишдим. Қасанбой, Турғунбой, Баҳром, Ҳакимжон... Буларнинг вужуддаги самимият, сadoват ва сadoқатни тўлалигича ифода этмоғим қийин. Бунинг учун улар даврасида бўлмоқ, ахли биродарларнинг кўзларидеги меҳр-оқибатни ҳис этмоқ лозимдир. Бундай дўстлари бор одамлар икки жаҳон ичра хор бўлмагай.

Озарбайжон халқида: ҳамма нарсанинг янғиси, аммо дўстнинг эскиси яхшидир, деган мақол бор экан. Ҳа-

177 ФАРЗАНДЛИ ТАБИБ

«Аёллар билан бирга бўлишим ҳақон улар ҳомиладор бўлиб қолишад», деб тан олада Ганадаги тиббиёт марказларидан бирида гнейхлар билан даволувчи 82 ёшли табиб Абоғни Квартенг. Шифокор ўша ерда ўзининг 37 нафар хотини ва ўнлаб меросхўрлари билан яшайди. Кўп болали, узоқ умр кўрган бу кишининг 18 жуфт эгизаклардан иборат 177 ўғил ва қизлари, 60 набираси, 45 чевараси, 5 эвараси бор. «Менинг ҳам-

ма хотинларим худди қондош она-сингалардек бир-бирлари билан жуда ҳам иноқ яшайди. Мен уларни ҳеч қачон жанжаллашганларини ёки рашк қилганларини кўрмадим. Ҳатто улардан 15 нафарини бир хонада яшаса ҳам», дейди у.

Бельгияда чиқадиган «Сунар» рўзномасининг хабарича, Абоғни Квартенгнинг биринчи фарзанди 15 ёшда, 1925 йили, эрини ҳалигача иззат-ҳурмат қилувчи Ребекини исмли хо-

тинидан туғилган. «Менинг эрим ер кўррасидаги энг буюк кишилардан биридир. У хотин ва болаларига худди Инжилдаги шоҳ Саломон каби донолик билан қарайди», дейди бахтиёр аёл.

Оналик бекаму-кўст таъминлаш учун сармоини кундан-кунга кўпайтиришга тўғри келмоқда. Мағлаб топиш учун унга шифокорлар, муҳосиблар, банк хизматчилари, жуалдинлар ва фарзандлари ёрдам беришмоқда. Овилада юздан ортиқ ўқувчи ва талаба бор.

М. ТУРГУНОВ
тайёрлаган.

КАШФИЁТЛАР ТАРИХИДАН

Қадимда бош миёни одамга керак бўлмайдиган бир без деб тушунилган. Улуг юнон олим Гиппократ биринчилардан бўлиб бу миёнинг жароҳатланмиш сабабми одам қўл-оёқлари фалаж бўлади деган фикрни илгари сурсади, лекин у ҳам бош миёни безлар қаторига киритган.

Қадим замоналарда олимлар ўртасида бош миёни ярим шарлари функционал бирикдесе, яъни ўнг томон имда қилса, чап томон ҳам шунини тақрорлайди, деган фикр ҳукмрон эди. Аммо француз олимни М. Дакс 1835 йилда бу хато фаразга биринчи бўлиб иқсикни зарба берди. Афсуки

унинг илмий қаршии эътиборсиз қолди. Орада 25 йил ўтгандан сўнг айнан шу фикрни, яъни ўнг ва чап эрим шарлар фаолиятида кескин тафовутлар бўлишини бошқа бир француз олимни П. Брек қайта кашф этди.

Биз ишлатибган тиш чўтқис ХVII асрнинг иккинчи ярмида Англияда пайдо бўлган. Унгача инглизлар оғизларини махсус сув билан чайишган. Ҳа ш йиллардаги маълумотларга қараганда, бу сув «кишининг ақлини фаолиятга яхши тасвир кўрсатиб, нафас олшини бир маромга солган».

А. АЛИЕВ

ДОМЛАГА ИХЛОС

«Хабар» газетаси муҳарририятида машҳур шарҳшунос олим Бўрибой Аҳмедов, Маҳкам Маҳмудов Узаро гурунглашиб ўтирган эдик. Гап орасида Бўрибой ака соғлигидан шикоят қилиб қолди:

— Духтирлар майиз, ёнғоқ еб туринг дейишяпти.

Домлага ихлоси баланд бўлган Маҳкам ака меҳрибонлик билан шундай деди:

— Бўпти, эртагаёқ мен Сизга икки тул ёнғоқ кўчати топиб бераман.

Бейхитёр кулиб юбордик.

— Эҳ-ҳэ, ёнғоқ кўчати-гиз қачон мева беради-ю, қачон...

Маҳкам ака қизариб, бир зум кўзларини пирпиратиб турди-ю, аммо ўзини йўқотмади:

— Мен домланинг умри узоқ бўлишини истаялман-да.

ТАНТИ БОШЛИҚ ВА СОДДАМУҒОМБИР ХОДИМ

Маҳкам ака Рафур Гулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётида хизмат қилиб юрганида ҳадеб ишдан кеч қилиб, меҳнат интизомини бузавергани учун жамоа мажлисида муҳокама қилинади. Нашриёт директори айбдорни сиқувга олиб, сўроққа тутайди. Маҳкам ака қизариб-қалтираб, қилмишини шундай ҳаспўшлайди:

— Уйим ишхонадан анча узоқ, бунинг устига транспорт ҳам яхши юрмайди. Тиқилнчда зўра автобуста

Ағдақулулул ХУРЖУНИ

осилиб келаман. Шахсий машинам ҳам йўқ.

— Бўпти, Сизга машина олиб берамиз, — кутилмаганда директор катта ваъда беради. — «Москвич» ҳам бўлаверадими?

— Бўлаверади.

Директор сўзининг устидан чиқади. Аммо Маҳкам ака машиналик бўлгандан кейин ҳам ишдан кеч қолаверади.

меҳнат интизомида барибир ўзгариш бўлмайди.

Ниҳоят, тоқати тоқ бўлган бошлиқ яна бир қарра шайтонга ҳай бериб сўрайди:

— Маҳкамжон, наҳотки энди кўнглингиз «Волга»ни тусаётган бўлса?

— Энди... ёмон бўлмасди.

— Унда, «Волга» масаласи ҳал бўлгунча ўзингизни уринтирмай, уйда эркин

ли нозу неъматлар қатори турн ароғидан ҳам қўйилибди.

Кунлар ўтган сайин хорижий ичимликнинг тарифи оғиздан оғизга кўчаверибди. Келадиган меҳмонлар мезбоннинг яқин, дилторлар оғайнлари эмасми, ҳақлари сиғиб, бемалол ўша «Мозор босиб келган»идан сўрайверишибди. Ахирин ароқ ҳам тугабди. Аммо меҳмонларнинг кети узилмасмиш. Жамол ака ўйлай-ўйлай йўлини топибди: турк ароғининг бўшаган шисасига ўрис ароғидан қўйиб, меҳмонларга қўйибди. Хорижий ичимликнинг бежирим идишга маҳлиё бўлган меҳмонлар биринчи қадаҳни ичишгач, бошларини сархуш чайқаб, шундай дейишибди:

— Оҳ, оҳ, оҳ, мана бу энди бошқа гап!

— Бу сенга ўриснинг ароғи эмас!

— Ҳа энди, хориж хорижда!

Қалтис тажрибанинг кутилмаган мевасидан мамнун бўлиб ўтирган Жамол ака эса меҳмонларга илтифот кўрсатиб, гап қотибди:

— Дид-фаросатингизга қойилман, дўстларим! Ҳамангиз ароқ заводида бемалол синовчи-ичувчи бўлиб ишласангиз бўлар экан!

Ш. ОТАБЕК

ДЎРМОН ҲАНГОМАЛАРИ

— Хўш, энди нима дейсиз, Маҳкамжон? — деб сўрайди директор зугумини ичига ютиб.

— Э бу «Москвич» дегани мол эмас экан! — дейди Маҳкам ака ҳасратомуз. — Уйдан чиқдиган дегунча йўлда бузилди қолаверади. Жонимга тегди ўзиям.

— Ҳим, шундай денг?! — директор кулишини ҳам, куйишини ҳам билмай, ҳайрон бўлади. Сўнг, кесатиқ оҳангга илдоо қилади. — Ундай бўлса, Сизга «Жигули» олиб берсамкин?

— Яхши бўларди. — Маҳкам ака кинояни пайқамагандай, соддадиллик билан кўзларини пирпиратади.

Директор бу гал ҳам тантилик қилади. Маҳкам ака энди ишта янги машинада қатнай бошлайди. Аммо

ижод билан шугулланиб турсиз.

— Жуда яхши-да. — дейди Маҳкам ака заррача оғринмай, — ёзадиган нарсаларим ҳам анча кўпайиб қолувди. Энди маза қилиб ижод қиламан.

Маҳкам аканинг эркин ижодкорлик фаолияти узоқ давом этмайди.

СИНОВЧИ-ИЧУВЧИЛАР

Шоир Жамол Камол Туркия сафаридан қайтган, дўстлари унга йўқлаб келишибди. Дастурхонга тур-

ИНСОФЛИ УҒРИЛАР

Машҳур адвокат, бир пайтлар Анатолий Лукьянови ҳимоя қилган Генрих Педва уйини ўғри урди. Таҳминларга кўра ўғрилар болаҳона деразасига ҳода қўйишиб, ойнадан хонага киришган. Уғрилар 3000 амрико доллари, 6000 япон мени, 50 австрия шиллинги, 7000 сўм Россия рубли, 2500 атрофида немис маркаси, бир неча соат, сиварет қутиси, 1 дона занжир, жинси шим, видеоплейер ва тугма-ларни ўмарошган. Аммо 100 минг сўм Россия рубли, қим-

матбаҳо техника ва кумуш буюмларга тегилмаган. Наҳотки ўғрилар инсофга киришган бўлса!

ПОРА ОЛГАНДА ҲАМ... ҚАНАҚАСИНИ?

Воронеждаги «Электросигнал» бирлашмаси раҳбарларининг йирик лиқдорларда пора олганлиги юзасидан қўзғатилган ишнинг дастлабки терговини тугади. Бу ҳақда РФ Бош прокуратураси ахборот ва ижтимоий алоқалар марказининг бошлиғи А. Звягинцев хабар қилди. Тергов гуруҳи томонидан иқтисод ва тижорат ди-

ректорлари, директор ўринбосари, бош муҳосиб ва бошқа масъул шахслар айбланмоқда.

Донғи кетган «Рекорд» телевизорлари ишлаб чиқарувчи бу корхона раҳбарлари бир ярим йил мобайнида ҳар хил тижорат корхоналари, хусусий

шахслар билан шартномалар тузишган чоғида пора олиб турмишган. Порахўрлар йирик пул ва валюта билан бирга енгил машиналар, уларга захира қисмлар ва бошқа қимматбаҳо «соғалар» олишдан ҳам тап тортишмаган.

М. ТУРҒУНОВ тайёрлаган

ҚУВНОҚЛАР ДАВРАСИДА

— Бобожон! Менга ўн сўм қарз бериб туринг, кейин нафақадан қайтараман.

— Қанақа нафақадан? Ҳали бешта ҳам тўлмадинг-ку?

— Қанақа эмаш... Бувимнинг нафақасидан қайтараман.

***
Кампир дорихонага кириб, сўрабди:

— Оппоқ сочга сизларда нима бор?

— Оппоқ сочга чуқур ҳурмат бор...
***

— Нега Сиз ман қилинган жойда балиқ тутасиз?

— Овлаётганим йўқ, чувалчангни чўмилтиришман.

— Қани бир қарай-чи? Ҳа тушунарли, жарима тўланг.

— Нега энди? — Чувалчанг нишонсиз бўлгани учун!
***

Мелса кўчада кайфи бор йўловчини тўхтатди.

— Каёқдан келасиз?

— Танишиминикида янги йилни нишонладик. Энди уйга қайтайман.

— Қанақасига янги йил? Ташқарида март ойна-ку!
***

— Мени нима учун иш-

дан бўшатишганига сира тушуолмайман. Ахир мен ҳеч нима қилганим йўқ-ку!

— Худди шунинг учун ҳам сени бўшатишганда.
***

Еш келин никоҳдан ўтгач, эрига деди:

— Мана энди биз бир умрга боғландик.

— Бунчалик умидсизликка тушишнинг ҳожати йўқ, азизам!
***

— Дадажон, сенинг омадинг келди!

— Нега энди?

— Энди менга янги дарсликлар олиб бераман деб бошингни қотириб юрмайсан. Мени синфда иккинчи йилга қолдиришди.
***

— Қани, айт-чи, дугонажон, асал ойинг қандай ўтди?

— Одатдагидек, аъло даражада ўтди.
***

Отчопарда икки оғайни гурунглашарди:

— Сен мана бу отга дов тиккил, у биринчи бўлиб келади. Чавандоз билан гаплашганман.

— От билан-чи?
***

Ш. ЭРҒАШЕВ тайёрлаган

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги

Бош муҳаррир: Шодмон ОТАБЕК
ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Шухрат ЖАББОР
Анатолий КУДИНОВ
Мирпўлат МИРЗО
Тоҳир РАҲИМОВ
Ислом УСМОНОВ
(бош муҳаррир ўринбосари)

Ёқубжон ХУЖАМБЕРДИЕВ
Бобоҳон ШАРИПОВ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Бўрибой АҲМЕДОВ
Воҳид АЪЗАМОВ

Билол АМИНОВ
Шоҳруҳ АҚБАРОВ

Саидмаҳмуд АҚБАРОВ

Меҳмонқул ИСЛОМҚУЛОВ

Жамол КАМОЛ
Тўлқин

ЛУТФУЛЛАЕВ
Сафар ОСТОНОВ

Ёқуббек ЯКВАЛХУЖАЕВ

Нурали ҚОБУЛ

МАНЗИЛИНИМ: 700000, Тошкент-35, А. Толстой кўчаси, 1.

ТЕЛЕФОННИМ: 32-36-42, 32-35-29, 44-29-09.

ИНДЕКС: 64600

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Муҳарририятга келган қўл-ёзмалар (2 оралиқда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

Рўйхатга олинди № 000144

Буюртма № Г—147.

23020 усулда чоп этилди. Офсет техникасида босилди. Формати А-3, ҳажми 2 босма табақ.

Ўзбекистон Республикаси Президенти маҳкамасининг Ишлар Бошқармаси ҳузурдаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
1 2 3 4 5 6

Изоҳнинг ҳожати йўқ

Мусаввир Р. ЭГАМБЕРДИЕВ